

Raport
zespołu oceniającego Państwowej Komisji Akredytacyjnej
z wizytacji przeprowadzonej w dniach 23-24 lutego 2011 roku
na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego
dotyczącej oceny jakości kształcenia
na kierunku historia sztuki
na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia
oraz jednolitych studiów magisterskich

Informacje wstępne

1. Skład Zespołu Oceniającego

Wizytację przeprowadził zespół oceniający Państwowej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

- prof. dr hab. Wojciech Bałus – przewodniczący, członek PKA
- ks. prof. dr hab. Ryszard Knapiński – ekspert PKA
- prof. dr hab. Waldemar Okoń – ekspert PKA
- mgr Izabela Kwiatkowska-Sujka – ekspert PKA
- Marcin Gołębiowski – przedstawiciel PSRP, ekspert studencki PKA.

2. Krótka informacja o procesie przygotowania do wizytacji i jej przebiegu

Wizytacja PKA trwała dwa dni. Poprzedziło ją wieczorne spotkanie, na którym członkowie zespołu wymienili uwagi, jakie nasunęły się w trakcie lektury Raportu samooceny. Ustalono także główne zadania, które należało wykonać w trakcie wizytacji. Pierwszego dnia odbyło się spotkanie z władzami rektorskimi, a następnie z Dziekanem Wydziału Historycznego. Po uzgodnieniu harmonogramu wizytacji, zespół przystąpił do pracy – lektury prac dyplomowych i zaliczeniowych, hospitacji zajęć, zapoznania się z warunkami lokalowymi, zbiorami bibliotecznymi. Już w dniu 21 lutego odbyło się spotkanie ze studentami, zaś w dniu 24 lutego spotkanie z pracownikami. Wizytację zakończono spotkaniem z władzami uczelni, w trakcie którego powiadomiono Prorektora Uniwersytetu Warszawskiego prof. dr hab. Włodzimierza Lengauera i władze Wydziału o zaobserwowanych pozytywnych i negatywnych zjawiskach w wizytowanej jednostce. Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Władze Uczelni stworzyły dobre warunki do pracy Zespołu Oceniającego. Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedłożonego przez Uczelnię Raportu Samooceny, przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji dotyczącej: organizacji Uczelni, spraw kadrowych oraz toku studiów, a także hospitacji zajęć, wizytacji bazy dydaktycznej oraz rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, jego pracownikami i studentami ocenianego kierunku.

Załącznik Nr 1 - Podstawa prawna wizytacji

Część I. Uczelnia i jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów oraz ich organy

1. Ocena misji i strategii uczelni, pozycji uczelni w środowisku oraz jej roli i miejsca na rynku edukacyjnym, ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia jakości kształcenia i ocenianego kierunku studiów

Uniwersytet Warszawski jest państwową szkołą wyższą działającą na podstawie Ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym. Misją Uniwersytetu Warszawskiego jest prowadzenie badań naukowych i nauczania na poziomie światowym oraz dalsze doskonalenie wiedzy i jej praktycznych zastosowań społecznych. Misję tę Uniwersytet realizuje poprzez jedność badań naukowych i nauczania, zapewnianie społeczeństwu dostępu do wiedzy, kształtowanie osobowości, tolerancji i postaw obywatelskich studentów oraz dążenie do syntezy wartości uniwersalnych i lokalnych. Misja ta jest z powodzeniem realizowana, o czym świadczy liczba i charakter publikacji naukowych oraz obecność pracowników i studentów w życiu publicznym kraju. UW należy do najpoważniejszych uczelni w kraju. Historia sztuki należy do kanonu dyscyplin uniwersyteckich i obecna jest na UW od reaktywacji uniwersytetu po I wojnie światowej.

2. Ocena zgodności kompetencji organów uczelni oraz jednostki prowadzącej oceniany kierunek studiów, zwanej dalej jednostką, określonych przepisami wewnętrznymi uczelni i podejmowanych działań z obowiązującymi powszechnie przepisami prawa

Zgodnie z § 26 statutu: organami kolegialnymi Uniwersytetu są senat, rady wydziałów oraz rady innych podstawowych jednostek organizacyjnych określonych przez Senat Uniwersytetu, natomiast jednoosobowymi: rektor, dziekani i kierownicy innych podstawowych jednostek organizacyjnych określonych przez Senat Uczelni.

Senat Uczelni działa w składzie, który jest zgodny z ustawą z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym oraz statutem Uczelni. Obszar rozpatrywanych spraw na posiedzeniach Senatu pozostaje w zakresie jego statutowych oraz ustawowych kompetencji. Na podstawie przedłożonej do analizy dokumentacji stwierdzono, iż Senat wywiązał się z obowiązków wynikających z następujących przepisów ustawy:

- art. 130 ust. 2 - określił zasady ustalania zakresu obowiązków nauczycieli akademickich, rodzajów zajęć dydaktycznych objętych zakresem tych obowiązków, w tym wymiar zadań dydaktycznych dla poszczególnych stanowisk, oraz zasady obliczania godzin dydaktycznych, wyrażone *Uchwałą nr 65 z dnia 15.03.2006 r.*

- art. 169 ust. 2 – ustalił warunki i tryb rekrutacji oraz formy studiów na poszczególnych kierunkach (uchwała nr 95 z dnia 20 maja 2009 r.), a także podał uchwałę do wiadomości publicznej nie później niż do dnia 31 maja roku poprzedzającego rok akademicki, którego uchwała dotyczy, i przekazał ją ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego

Dokumentacja będąca odzwierciedleniem pracy Senatu udostępniona jest na stronie internetowej Uczelni. Z posiedzeń Senatu sporządzane są protokoły obrad do których zwyczajowo dołącza się listy obecności oraz podjęte uchwały.

Rektor, zgodnie z przepisami art. 72 ust. 1 ustawy, jest zatrudniony w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy. Stwierdzono, iż Rektor dopełnił obowiązku nałożonego przez art. 35 ust. 1 ustawy, tj. przekazał ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego roczne sprawozdanie z działalności uczelni wraz z informacją dotyczącą obsady kadrowej na prowadzonych kierunkach studiów. *Sprawozdanie z działalności uczelni za rok akademicki 2009/2010*, zatwierdzone zostało *Uchwałą Senatu UW*.

Zgodnie z art. 67 ust. 4 ustawy udział przedstawicieli studentów i doktorantów w **Radzie Wydziału** nie może być mniejszy niż 20 %. Postanowienia niniejszego artykułu nie są przestrzegane w odniesieniu do Rady Wydziału Historycznego, gdzie udział przedstawicieli obu grup wynosi jedynie 17,2%.

Dziekan Wydziału Historycznego jest zatrudniony w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy, tj. zgodnie z wymaganiami art. 76 ust. 2 ustawy. Regulamin Studiów

Obowiązujący w Uczelni **Regulamin studiów** jest zgodny z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym. Regulamin został wprowadzony z poszanowaniem zasady zawartej w art. 161 ust. 2 ustawy, co potwierdzone jest odpowiednią uchwałą Samorządu Studentów Uniwersytetu Warszawskiego. Dodatkowo na Wydziale obowiązują, wprowadzone uchwałą Rady Wydziału, Szczegółowe Zasady Studiowania na Wydziale Historycznym, które określają zasady organizacji i tok studiów w zakresie nieuregulowanym w Regulaminie Studiów.

Regulamin Pomocy Materialnej. W Uczelni obowiązuje *Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Uniwersytetu Warszawskiego*. Regulamin w sposób jasny precyzuje zasady ubiegania się o przyznanie świadczeń pomocy materialnej. Jedyne wątpliwości budzą postanowienia dotyczące warunków ubiegania się o stypendium sportowe. Powyższe wątpliwości zostały omówione w Załączniku nr 2.

Umowa uczelnia–student. Uniwersytet każdorazowo podpisuje z nowo przyjętym studentem umowę określającą warunki odpłatności za studia, co spełnia obowiązek ustawowy z art. 160 ust. 3. Regulacje umowy określają w sposób jasny obowiązki stron, rodzaje i wysokość opłat. Postanowienia umowy gwarantują studentowi prawo odstąpienia od umowy w każdym czasie. Umowa nie zawiera również postanowień uznanych przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za klauzule niedozwolone w umowach cywilnoprawnych. Wątpliwości dotyczące zwrotu opłat zostały omówione w Załączniku nr 2.

Wysokość opłat wnoszonych przez studentów za wydawanie dokumentów została ustalona przez Rektora i jest zgodna z wymaganiami § 20 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 224, poz. 1634, z późn. zm.).

Załącznik Nr 2 - Uwagi szczegółowe do wewnętrznych przepisów uczelni

3. Ocena struktury organizacyjnej jednostki w kontekście realizowanych przez nią zadań naukowych* i dydaktycznych

Struktura Wydziału Historycznego UW jest właściwa w stosunku do prowadzonej dydaktyki i badań naukowych. Instytuty i katedry swym profilem odpowiadają poszczególnym typom prowadzonych studiów i kierunkom działalności badawczej. Prowadzone przez Wydział studia z historii sztuki usytuowane zostały w Instytucie Historii Sztuki, odpowiadającym swym profilem wykładowej dyscyplinie.

4. Informacja o liczbie studentów oraz ocena spełnienia wymagań określonych dla uczelni publicznych w art. 163 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.).

5. Tabela nr 1. (stan na dzień 30.11.2010)

Forma kształcenia	Liczba studentów		Liczba uczestników studiów doktoranckich	
	uczelni	jednostki	uczelni	jednostki
Studia stacjonarne	32 113	1675	1972	106
Studia niestacjonarne	21 544	1560	587	29
Razem	53 657	3235	2559	135

Uczelnia z dużym naddatkiem spełnia wymagania określone dla uczelni publicznych w art. 163 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym – liczba studentów studiujących na studiach stacjonarnych jest większa od liczby studentów studiujących na studiach niestacjonarnych.

* użyte określenia: zadania naukowe, badania naukowe, dorobek naukowy, stopnie i tytuły naukowe oznaczają odpowiednio zadania artystyczne, twórczość artystyczną, dorobek artystyczny oraz stopnie i tytuły w zakresie sztuki.

6. Informacje o prowadzonych przez jednostkę kierunkach studiów i dotychczasowych wynikach ocen/akredytacji, a także posiadanych uprawnieniach do nadawania stopni naukowych i prowadzonych studiach doktoranckich

Wydział Historyczny prowadzi kształcenie na następujących kierunkach studiów:

- archeologia /I i II st. oraz jednolite magisterskie 23.04.2009 pozytywna ocena PKA/,
- etnologia /I i II stopnia 06.10.2008 pozytywna ocena PKA/,
- historia /I st. oraz jednolite magisterskie 13.03.2008 pozytywna ocena PKA/,
- historia sztuki /jednolite magisterskie 16.02.2006 pozytywna ocena PKA/; od ostatniej wizytacji wyraźnie poprawiła się działalność naukowa i wydawnicza Instytutu, natomiast pogorszyły się i tak bardzo niedobre warunki lokalowe,
- informacja naukowa i bibliotekoznawstwo /I i II stopnia 26.04.2007 pozytywna ocena PKA/,
- muzykologia /I i II st. oraz jednolite magisterskie 16.02.2006 pozytywna ocena PKA/.

Wydział Historyczny posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora nauk humanistycznych w zakresie: archeologii, bibliologii, etnologii, historii, historii sztuki, nauki o sztuce, oraz stopnia doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie: archeologii, bibliologii, etnologii, historii, historii sztuki, nauki o sztuce. Na Wydziale prowadzone jest kształcenie na studiach trzeciego stopnia.

7. Liczba studentów ocenianego kierunku studiów

8. Tabela nr 2.

Poziom studiów	Rok studiów	Liczba studentów studiów		Razem
		stacjonarnych	niestacjonarnych	
I stopnia	I	35	60	95
	II	40	55	95
	III	30	50	80
II stopnia	I	45	50	95
	II	-	-	-
Jednolite studia magisterskie	I	-	-	-
	II	-	-	-
	III	-	-	-
	IV	-	-	-
	V	30	40	70

	VI			
Razem		180	255	435

Na kierunku historia sztuki kształci się 435 studentów, w tym ok. 58,6% na studiach niestacjonarnych. Zauważyć trzeba, że choć w ramach Wydziału Historycznego proporcje ilości studentów stacjonarnych i niestacjonarnych są prawidłowe, to w ramach historii sztuki liczba studentów niestacjonarnych jest wyższa od stacjonarnych

Struktura, misja i strategia Uniwersytetu Warszawskiego i Wydziału Historycznego są prawidłowe, podobnie jak liczba studentów. Uniwersytet Warszawski spełnia wymagane przepisami prawa warunki do prowadzenia studiów. Uzupełnić należy skład Rady Wydziału o przedstawicieli studentów i doktorantów.

Część II. Koncepcja kształcenia i jej realizacja

1. Cele kształcenia i deklarowane kompetencje absolwenta

1.1 Ocena zgodności określonej przez uczelnię sylwetki absolwenta z uregulowaniami zawartymi w standardzie

Po ukończeniu trzyletnich studiów licencjackich absolwent ma otrzymać solidne podstawy ogólnego wykształcenia humanistycznego, oraz ogólne, przekrojowe rozeznanie historii sztuki i metodologii stosowanej w tej dyscyplinie. Program studiów II stopnia zapewnia uzyskanie szerokiej wiedzy z historii sztuki, o metodach stosowanych dawniej i współcześnie, oraz o miejscu tej dyscypliny wśród nauk humanistycznych. Na II stopniu, studenci obierają jedną ze specjalizacji, których oferta obejmuje: historię kultury, funkcjonowanie muzeów dawniej i dziś, współczesną kulturę wizualną, teorię i krytykę sztuki, funkcjonowanie współczesnych mediów, znajomość architektury i ochrony zabytków. Sylwetka absolwenta na pierwszym miejscu prawidłowo akcentuje szeroko pojętą wiedzę w zakresie dziejów sztuki. Wskazuje też na konkretne umiejętności: posługiwanie się metodami analizy dzieła sztuki, umiejętność interpretacji zjawisk artystycznych, umiejętność posługiwania się językiem obcym (poziom B2) z uwzględnieniem fachowej terminologii w tymże języku. Ważną rolę zajmują umiejętności odnoszące się do działalności kuratorskiej, krytycznej i muzealnej. Stwierdzić należy zgodność sylwetki absolwenta z uregulowaniami zawartymi w standardzie i udane próby sprofilowania wykształcenia w stronę nie tylko działalności naukowej, ale i funkcjonowania absolwenta na współczesnym rynku sztuki jako krytyk i kuratora.

Ocena zasad rekrutacji i sposobu selekcji kandydatów, ze szczególnym uwzględnieniem zasad rekrutacji na studia II stopnia

Rekrutacja na pierwszy rok studiów, w roku akademickim 2010/2011 została przeprowadzona na podstawie Uchwały Senatu nr 95 Senatu z dnia 25 maja 2009 r. w sprawie ogólnych warunków i trybu postępowania rekrutacyjnego na studia pierwszego stopnia, jednolite studia magisterskie i studia drugiego stopnia na Uniwersytecie Warszawskim w roku akademickim 2010/2011, zgodnie z postanowieniami art. 169 Ustawy. Postępowanie kwalifikacyjne prowadzi Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna powołana przez Dziekana. Postępowanie kwalifikacyjne nadzoruje Uczelniana Komisja Rekrutacyjna powołana przez Rektora Uniwersytetu Warszawskiego. W rekrutacji na studia I stopnia brane są pod uwagę wyniki ze świadectwa maturalnego: z języka polskiego (25%), matematyki (5%), języka obcego (25%), przedmiotu dodatkowego tj. geografii, historii, historii muzyki, historii sztuki, wiedzy o społeczeństwie, wiedzy o tańcu, j. łacińskiego i kultury antycznej, j. greckiego i kultury antycznej (45%). Na studia II stopnia kandydatów obowiązuje rozmowa kwalifikacyjna. Na studia zostają zakwalifikowani kandydaci, którzy w postępowaniu rekrutacyjnym uzyskali co najmniej 60% możliwej liczby punktów. Rekrutacja odbywa się prawidłowo.

1.2 Ocena realizacji programu studiów

W toku realizacji procesu nauczania na ocenianym kierunku wyznaczone programem studiów zajęcia, obejmujące przedmioty podstawowe, kierunkowe i fakultatywne, prowadzone są z jednej strony w oparciu o tradycyjne akademickie metody dydaktyczne (m.in. wykłady kursoryczne i monograficzne, ćwiczenia, konwersatoria specjalistyczne, seminaria), z drugiej natomiast uwzględniające specyfikę kierunku, jakim jest historia sztuki. Rozwinięte są więc objazdy naukowe praktyki terenowe, inwentaryzacyjne i muzealne. Dzięki nim studenci mają możliwość poznania zarówno powszechnych dziejów sztuki, jak i specyfiki sztuki danego regionu. Uzyskują też dostęp do obiektów niedostępnych dla szerszej publiczności, magazynów muzealnych, pracowni konserwatorskich. Na podkreślenie zasługuje to, że konwersatoria (na poziomie studiów licencjackich) i specjalizacje na studiach II stopnia, są często prowadzone w muzeach i warszawskich galeriach sztuki, oraz w rozmaitych placówkach terenowych. Opracowany program studiów został sprawdzony przez wieloletnią praktykę i w pełni odpowiada obowiązującym standardom. Obejmuje on systematyczny proces kształcenia poprzez zapoznavanie ze sztuką różnych krajów według chronologii poszczególnych epok. Zauważono jednak zbyt drobiazgowo rozczłonkowanie sztuki średniowiecznej na „historię sztuki wczesnego średniowiecza” i „historię sztuki

średniowiecznej”. Wykłady i ćwiczenia znajdują dopełnienie w praktykach zawodowych (14 dni praktyki terenowej dla studentów I stopnia, po 4 semestrze oraz 14 dni praktyki inwentaryzacyjnej i muzealniczej po semestrze 6; dla studentów kontynuujących jednolite 5-letnie studia obowiązuje praktyka 5-dniowa) i objazd naukowy, organizowany zgodnie z przyjętymi standardami. W dziedzinie dydaktycznej planuje się rozszerzać ofertę obcojęzyczną (obecnie prowadzone są dwa zajęcia w jęz. angielskim i jedno w jęz. francuskim), w coraz większym stopniu wzmacniać nauczanie w zakresach pogranicza tradycyjnej historii sztuki z badaniami kultury wizualnej i mediów. W odpowiedzi na oczekiwania rynku pracy IHS stopniowo rozszerza też swoją ofertę w zakresie takich dziedzin jak, muzealnictwo, ochrona dziedzictwa kultury, rynek sztuki. Liczba zajęć do wyboru na studiach I stopnia przekracza wymagane przepisami 30%, na II stopniu zaś jest jeszcze większa (ponad 50%). Realizację programu studiów ocenić należy wysoko.

1.3 Ocena systemu ECTS

Poszczególne lata studiów obciążone zostały porównywalną i właściwą liczbą godzin, nie ma znaczących różnic pomiędzy kolejnymi semestrami. Punktacja ECTS przypisana została prawidłowo do poszczególnych typów zajęć z uwzględnieniem wkładu pracy studenta do uzyskania zaliczenia. Liczby punktów przewidziane dla każdego roku są właściwe, a suma punktów w ramach poszczególnych lat i stopni studiów odpowiada wymaganiom standardów nauczania. Punktacja ECTS jest podstawą do zaliczenia poszczególnych lat studiów, stanowi też podstawę przy rozliczaniu studentów wyjeżdżających na wymiany w ramach programów SOCRATES i MOST.

1.4 Ocena systemu opieki naukowej i dydaktycznej

2. Na wizytowanym kierunku studenci mają zapewniony odpowiedni dostęp do podstawowych informacji związanych z tokiem studiów. Na stronie internetowej Instytutu oraz w budynku dydaktycznym zamieszczone są aktualne plany zajęć oraz informacje określające zasady odpłatności za studia. Według opinii studentów prezentowanych na spotkaniu, na stronie internetowej Instytutu powinny być zamieszczane również bieżące informacje dotyczące między innymi: terminów i godzin konsultacji wszystkich pracowników naukowo-dydaktycznych. Obecnie na stronie informacje te uzupełniane są tylko przez część dydaktyków. Studenci uważają, że na stronie internetowej Instytutu powinny być zamieszczone informacje oraz linki informujące studentów o różnego rodzaju wydarzeniach kulturalnych i wystawach odbywających się na terenie miasta, organizowanych zarówno przez Instytut jak i inne jednostki kulturalne. Studenci stwierdzili, że podanie takich wiadomości pozwoli im na rozwijanie własnych zainteresowań i praktyczne przygotowywanie się do zajęć dydaktycznych. Każdy student wizytowanego kierunku posiada również indywidualne konto w systemie USOS, przez które dokonuje zapisów na zajęcia dydaktyczne. Studenci zwrócili uwagę na fakt, iż nie są informowani o zmianie terminów zapisów

na zajęcia dydaktyczne. Według studentów lista przedmiotów do wyboru, dostępna w systemie USOS jest często nieaktualna. Studenci zapisując się na dany przedmiot, po zakończeniu terminu zapisów, dowiadują się iż dany przedmiot był realizowany w poprzednim semestrze. Studenci uważają, że brak informacji o terminie realizacji danego przedmiotu powoduje dezorganizację wcześniej ułożonego planu zajęć. Studenci mają pełną swobodę wyboru tematów prac licencjackich i magisterskich. Studenci podkreślają, że w ramach seminarium promotorzy zachęcają studentów do konsultacji swoich prac także z innymi nauczycielami akademickimi.

2.1. Ocena systemu weryfikacji etapowych i końcowych osiągnięć studentów.

Studenci podlegają ocenie semestralnej na podstawie nabytych kwalifikacji i wiedzy poprzez zaliczenia i egzaminy. Zespół otrzymał do wglądu prace zaliczeniowe i seminaryjne (**załącznik 3a**). Stosowana jest skala ocen szczegółowych (od 2,0 do 5,0) oraz uogólnionych (zaliczenie), przy czym skala uogólniona nie jest stosowana w odniesieniu do egzaminów. Ocena uwzględnia pracę studenta w trakcie zajęć. Prowadzący dają ambitne tematy seminaryjne. Prace zaliczeniowe wykazują duży wkład samodzielnej pracy studentów, są przygotowywane rzetelnie, z wykorzystaniem literatury fachowej. Ocenę końcową powiązane są z przygotowywaniem prac dyplomowych i egzaminami dyplomowymi. System weryfikacji odpowiada więc w pełni wymaganiom przyjmowanym w polskich szkołach wyższych.

2.2. Analiza skali i ocena przyczyn odsiewu

Zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych I stopnia odsiew jest niewielki i właściwie podobny na wszystkich latach. Utrzymuje się w granicach 10-11%. Powodem skreśleń na I roku studiów I stopnia jest często zły wybór kierunku, nie zweryfikowany przez rozmowę kwalifikacyjną, a wyżej – niezaliczenie przedmiotów. Ten powód (obok przyczyn losowych) dotyczy też jednolitych studiów magisterskich.

2.3. Ocena zasad dyplomowania i prac dyplomowych

Tematy prac dyplomowych są zatwierdzane przez nauczyciela prowadzącego seminarium licencjackie lub magisterskie. Nie ma zwyczaju poddawania tematów prac pod dyskusję ciał koleżeńskich, takich jak Rada Instytutu czy Rada Wydziału, co należy uznać za niewłaściwe. Na obydwu poziomach studiów praca dyplomowa jest oceniana przez jednego recenzenta i promotora pracy. Egzamin dyplomowy odbywa się przed komisją złożoną z trzech osób. recenzje przygotowywane są na formularzach. Kontrola wybranych prac magisterskich i licencjackich wykazała lakoniczny charakter recenzji pisanych pośpiesznie, zdawkowo, bez należytych uzasadnień, a przy tym często niewyraźnym, trudnym do odczytania, pismem. Ogólnie stwierdzono wysoki poziom prac, zarówno licencjackich, jak i magisterskich.

Załącznik Nr 3 – Ocena poszczególnych losowo wybranych prac dyplomowych

2.4. Ocena zdefiniowanych przez uczelnię efektów kształcenia, w tym ich zgodności ze standardami kształcenia i realizowanym programem

Celem studiów z historii sztuki na UW jest wykształcenie specjalistów przygotowanych do pracy naukowej oraz w instytucjach zajmujących się inwentaryzacją zabytków, w muzeach, galeriach sztuki oraz osób pracujących w placówkach kulturalnych i jako krytycy sztuki. Cele te w pełni są zgodne ze standardami nauczania i realizowanym programem.

3. Ocena organizacji i realizacji procesu dydaktycznego

3.1 Ocena stosowanych metod dydaktycznych

Metody dydaktyczne stosowane na historii sztuki w UW są typowe dla tego kierunku. Dzieje sztuki różnych okresów prezentowane są zarówno w postaci wykładów, jak i ćwiczeń. Inne, jak przedmioty fakultatywne, prowadzone są w formie ćwiczeń i konwersatoriów. Ważną rolę odgrywają też proseminaria i seminaria, przygotowujące do pisania prac naukowych i krytycznych, a także uczące w praktyce warsztatu naukowego. Wykładowcy powszechnie stosują podczas zajęć prezentacje multimedialne, głównie przy użyciu programu PowerPoint. Warto podkreślić indywidualizację procesu kształcenia studentów, związaną z niewielką liczbą studentów przypadających na jednego nauczyciela akademickiego. Przy wyborze tematów prac licencjackich i magisterskich uwzględniane są zainteresowania studentów. W programie studiów nie ma specjalnej oferty dla osób niepełnosprawnych, co głównie wynika z całkowitego niedostosowania bazy lokalowej Instytutu Historii Sztuki dla osób niepełnosprawnych. Stosowane metody dydaktyczne uznać należy za właściwe dla wykładanych zagadnień.

3.2 Ocena dostępności i jakości sylabusów

Sylabusy dostępne są za pośrednictwem strony internetowej IM UW w zakładce „Informator o studiach”. Sylabusy zawierają zwięzłą i rzetelną informację (kilka zdań bądź punkty) o osobie prowadzącej, formie zajęć, liczbie godzin tygodniowo, semestrze (semestrach), tematyce i treści zajęć oraz zamierzonych efektach kształcenia.

3.3 Ocena sposobu realizacji i systemu kontroli praktyk

Praktyki odbywają się zgodnie ze standardami i we właściwym wymiarze czasowym. Mają one dwojaki charakter. Na I i II roku studiów licencjackich są to ćwiczenia terenowe, których zaliczanie odbywa się na podstawie prac pisemnych (zazwyczaj o charakterze testowym). Każdy student studiów I i II stopnia ma obowiązek zaliczenia dwutygodniowych praktyk w

różnego rodzaju instytucjach kulturalnych: przede wszystkim w muzeach, galeriach, domach aukcyjnych, instytucjach państwowych zajmujących się dziedzictwem narodowym. Studenci do realizacji praktyk wybierają instytucje działające na terenie całego kraju, a czasami również instytucje zagraniczne (głównie muzea). Zajęcia te są zaliczane na podstawie oceny studenta przez instytucję, w której odbywał on praktyki. Zróżnicowanie form organizacji i odbywania praktyk należy wysoko ocenić szczególnie w kontekście szerokiego rynku pracy w Warszawie i jej okolicach.

3.4 Ocena organizacji studiów (rozkład czasowy oraz obsada i koncentracja zajęć, sesje egzaminacyjne, analiza obciążeń studentów)

3.5 Organizacja studiów uwzględnia możliwości, potrzeby i wygodę studentów. Zajęcia są dobrze rozłożone zarówno w poszczególnych semestrach, jak w dniach i czy tygodniach. Obsada zajęć dokonuje się w zgodzie z kompetencjami prowadzących, potwierdzonymi ich dorobkiem naukowym. Sesje egzaminacyjne są właściwie zaplanowane, co pozostawia czas odpowiednie rozłożenie zobowiązań studentów. **Ocena hospitowanych zajęć dydaktycznych**

Hospitowane zajęcia prowadzone były na wysokim poziomie, z użyciem właściwych metod dydaktycznych i przy udziale studentów, tam gdzie tego wymagał charakter dydaktyki.

Załącznik Nr 4 - Informacje dotyczące hospitowanych zajęć dydaktycznych

Studia z historii sztuki na Wydziale Historycznym UW prowadzone są zgodnie z obowiązującymi standardami nauczania i realizują przewidziany nimi program. Organizacja procesu dydaktycznego, praktyki, metody dydaktyczne i system opieki dydaktycznej nie budzą zastrzeżeń. Prace licencjackie i magisterskie reprezentują wysoki poziom, podobnie jak i prowadzone zajęcia dydaktyczne. Zwrócić należy jedynie uwagę na zwiększenie rzetelności recenzji prac dyplomowych. Z uwagi na złe warunki lokalowe Instytut Historii Sztuki nie zapewnia możliwości studiowania osobom niepełnosprawnym.

Część III. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia.

1. Opis i ocena wewnętrznych procedur zapewnienia jakości

- a. struktury organizacyjnej wewnętrznego systemu zapewnienia jakości: System zapewnienia jakości kształcenia funkcjonuje zgodnie z wytycznymi przyjętymi w Uchwale nr 240 Senatu UW oraz z rozporządzeniami wydziałowymi). Na Wydziale Historycznym pracuje Zespół Zapewnienia Jakości Kształcenia, który zbiera i analizuje dane dotyczące jakości kształcenia, organizuje szkolenia w zakresie dydaktyki szkoły wyższej oraz opracowuje przewodnik dydaktyczny.

- b. okresowych przeglądów planów i programów nauczania oraz ich efektów: Rada Naukowa Instytutu Historii Sztuki zatwierdza i nadzoruje plany oraz weryfikuje je w miarę potrzeb.
- c. oceniania studentów: weryfikacja wiedzy oraz ocena wyników kształcenia następuje według zasad zawartych w regulaminie studiów i zgodnie z zatwierdzoną skalą ocen: warunki zaliczenia i zakres materiału prowadzący przedstawia uczestnikom zajęć na początku semestru
- d. zapewnienia jakości kadry dydaktycznej: W UW działa ogólnouniwersytecki program zapewnienia jakości kształcenia, a ocenie podlegają wszystkie zajęcia w chwili ich kończenia. Jego elementem jest ankieta ewaluacyjna, która jest przeprowadzana przez Pracownię Ewaluacji Jakości Kształcenia w systemie USOS. Z uwagi na zgłaszane zarówno przez pracowników jak i studentów uwagi o ogólnikowym i niewystarczającym charakterze ankiety, Instytut Historii Sztuki jest w trakcie opracowywania własnej ankiety ewaluacyjnej.
- e. form wsparcia studentów: pracownicy odbywają konsultacje, są też dostępni poprzez kontakt mailowy, dobrze funkcjonują opiekunowie poszczególnych lat, natomiast nie prowadzi się ankietyzacji pracy administracji przez studentów, stosowanego systemu informacyjnego: informacje o poziomie zadowolenia studentów oraz wynikach kształcenia są na bieżąco analizowane na zebraniach pracowników, przekazywane są też wszystkie pozyskiwane informacje na temat możliwości wyjazdów zagranicznych i zdobycia pracy w zawodzie w kraju i zagranicą, publikowania informacji: aktualne informacje na temat oferty kształcenia, posiadanych uprawnień i stosowanych procedur toku studiów oraz planowanych efektów kształcenia zamieszczane są na stronie internetowej Uniwersytetu Warszawskiego i stronach Instytutu Historii Sztuki.

2. Opinie prezentowane na spotkaniach

2.1. Opinie studentów na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz efektywności działań podejmowanych w tym zakresie w uczelni

Studenci rzadko wypełniają ogólnouniwersyteckie ankiety w systemie USOS. Uważają też, są one niewystarczające. Dlatego też optują za stworzeniem ankiet instytutowych. Zdaniem

studentów dokładne określenie udziału i roli studentów w procesie oceny nauczyciela akademickiego oraz ujawnienie wyników ankietyzacji miałyby znaczący wpływ na poprawę jakości kształcenia. Studenci wyrażają chęć uczestniczenia w procesie tworzenia ankiet i brania udziału w opracowywaniu wyników.

2.2. Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz efektywności działań podejmowanych w tym zakresie w uczelni

Pracownicy Instytutu mówili o swoim zaangażowaniu w pracę Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Mówili, że organizowane są zajęcia z zakresu dydaktyki szkoły wyższej, na które uczęszczają. Ma zostać też opublikowany przewodnik dydaktyczny. Jednocześnie zwracali uwagę na niewłaściwy ich zdaniem sposób przeprowadzenia ankiety pracowniczej. Ankieta ta oprotestowana została przez Wydział Historyczny, a władzom uniwersytetu zarzucono rozrzutność finansową (ankiety wydrukowane zostały na drogim papierze, w kolorze, w sposób nieadekwatny do ich wartości merytorycznej). Podniesiono też ważny problem możliwości plagiatowania sylabusów przez osoby z innych uczelni. Sylabusy, dostępne w Internecie, każdy może skopiować i potraktować jako własny produkt, bo nie istnieje żadna faktyczna ochrona tych – autorskich wszakże – opracowań.

3. Informacja na temat działalności Biura Karier

Uniwersytet Warszawski prowadzi Biuro Zawodowej Promocji Absolwentów, zawiera umowy o praktyki i staże pracy dla studentów i absolwentów, prowadzi warsztaty, seminaria oraz Uniwersyteckie Spotkania z Rynkiem Pracy (targi pracy).

W Uniwersytecie Warszawskim działa wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, zakotwiczony w uchwale Senatu. System ten też został wdrożony na Wydziale Historycznym. Podnosi się zbyt ogólnikowy charakter ankiet studenckich dostępnych w systemie USOS, nie odpowiadający ani pracownikom ani studentom.

Część IV. Nauczyciele akademicy.

1. Ocena rozwoju kadry i prowadzonej w jednostce polityki kadrowej

Liczba nauczycieli akademickich jednostki:

Tabela nr 3.

Tytuł lub stopień naukowy albo tytuł zawodowy	Razem	Liczba nauczycieli akademickich, dla których uczelnia stanowi			
		Podstawowe miejsce pracy*		Dodatkowe miejsce pracy*	
		Mianowanie	Umowa o pracę	Umowa o pracę	
				W pełnym wymiarze	W niepełnym wymiarze

				czasu pracy	czasu pracy
Profesor	35	31	3	1	0
Doktor habilitowany	74	57	14	2	1
Doktor	138	80	57	0	1
Pozostali	25	6	19	0	0
Razem	272	174	93	3	2

Wnioski: W ramach ocenianego Wydziału Historycznego zatrudnionych jest 272 nauczycieli akademickich (267 w podstawowym miejscu pracy), w tym 35 osób z tytułem naukowym profesora (ok. 12,8%), 74 ze stopniem naukowym doktora habilitowanego (ok. 27%), 138 ze stopniem naukowym doktora (ok. 51%) oraz 25 z tytułem magistra (ok. 0,09%).

Tabela nr 4. Liczba stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników jednostki w ostatnich pięciu latach, z wyodrębnieniem stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku.

Tabela nr 4.

Rok	Doktoraty	Habilitacje	Tytuły profesora
2005/6	8 (1)	1 (0)	1 (0)
2006/7	7 (1)	7 (2)	3 (0)
2007/8	7 (1)	4 (0)	0 (0)
2008/9	10 (0)	5 (0)	2 (0)
2009/10	6 (1)	4 (1)	0 (0)
Razem)	38 (4)	21 (3)	6 (0)

Wnioski: Spośród 272 pracowników naukowych jednostki w ciągu minionych 5 lat awans naukowy uzyskało 65 osób (ok. 23,8%), w tym 7 osób prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku. Widoczny jest regularny rozwój kadry naukowej zwłaszcza w odniesieniu do liczby uzyskanych stopni naukowych doktora.

Załącznik Nr 5 – Wykaz nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe.

2. Ocena wymagań dotyczących minimum kadrowego ocenianego kierunku:

- a) pod względem formalno-prawnym:** Spośród 22 osób, w tym 9 samodzielnych pracowników, 12 doktorów i 1 magistra, zgłoszonych do minimum kadrowego w odniesieniu do 20 osób można stwierdzić, iż zostały spełnione wymagania określone dla kierunku historia sztuki w przepisach rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 144, poz. 1048, z późn. zm.). Ze

względów formalnych nie można zaliczyć do minimum kadrowego dwóch osób. Pozostałe 20 osób zostało zatrudnionych zgodnie z przepisami § 8 ust. 1 – 3 na podstawie mianowania lub umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy i podstawowym miejscu pracy oraz nie krócej niż od początku roku akademickiego, a także prowadzą na kierunku zajęcia w wymiarze przewyższającym określone przepisami minimum godzin. Osoby te złożyły stosowne oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego, które umożliwiły stwierdzenie, iż spełnione zostały warunki art. 9 ust. 4 ustawy.

- b) pod względem merytorycznym:** Prawie wszyscy nauczyciele akademicki zaproponowani do minimum kadrowego posiadają wykształcenie w zakresie historii sztuki i prowadzą badania naukowe w obszarach szeroko pojętej historii sztuki, z uwzględnieniem jej wszystkich podstawowych zakresów tematycznych. Z przyczyn merytorycznych nie można zaliczyć jednego samodzielnego pracownika naukowego, będącego historykiem i posiadającego dorobek w tej dyscyplinie, nie zaś z zakresu historii sztuki
- c) wniosek:** Warunek posiadania minimum kadrowego został spełniony pod względem formalnym i merytorycznym. Do minimum kadrowego zostało zaliczonych 17 osób, w tym 8 samodzielných pracowników naukowych i 9 doktorów.

3. Ocena spełnienia wymagań dotyczących relacji pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów kierunku spełnia wymagania §11 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia i wynosi 1:23.

4. Ocena obsady zajęć dydaktycznych, w tym zgodności tematyki prowadzonych zajęć z posiadanym dorobkiem naukowym, a także dostępności nauczycieli akademickich, udziału wykładowców z zagranicy oraz praktyki gospodarczej i społecznej.

Zajęcia są obsadzone przez starszych, doświadczonych nauczycieli akademickich oraz przez młodszych, którzy umacniają swoją pozycję, powiększając własny dorobek naukowy. Tematyka zajęć zgadza się z przygotowaniem zawodowym i z dorobkiem kadry. Nauczyciele akademicki są dostępni dla studentów w godzinach konsultacji oraz przez pocztę elektroniczną. Studenci doceniają tę możliwość kontaktowania się z kadrą wykładową. W

oparciu o program unijny „Nowoczesny Uniwersytet” zapraszani są wykładowcy zagraniczni. Od 2008 r. na rozpoczęcie nowego roku studiów przybywają zagraniczni wykładowcy, uznani specjaliści w różnych dziedzinach.

5. Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

Spotkanie z pracownikami Instytutu miało dosyć burzliwy przebieg, a to ze względu na bulwersujące informacje, jakie dotarły do Komisji, odnoszące się do sposobu finansowania Instytutu (a właściwie braku tego finansowania) w bieżącym roku akademickim, praktyk związanych z wynajmem sal w gmachu głównym Biblioteki UW oraz, ogólnie, złego zarządzania pieniędzmi na UW. Chodzi tu przede wszystkim o „styl i sposób” w jaki pracownicy Instytutu, są traktowani przez Rektorat – według tej opinii „nawet w najgłębszych latach PRL-u nie spotkali się oni z taką dozą arogancji i lekceważenia, jak w ubiegłym roku, kiedy to zablokowano im bez ostrzeżenia wszystkie środki pozabudżetowe”, co spowodowało liczne komplikacje natury finansowej i formalnej oraz groziło przerwaniem procesu nauczania. Niepokojące jest też zamrożenie etatów, grożące „wygaśnięciem” kierunku, pomimo jego niewątpliwych osiągnięć naukowych i dydaktycznych. Pracownicy żalili się też na fatalne warunki lokalowe Instytutu. Zwracali również uwagę na zbliżający się termin wygaśnięcia umowy o pierwszeństwo z korzystania z sal w Starym BUW-ie.

6. Ocena prowadzonej dokumentacji osobowej nauczycieli akademickich

Na podstawie analizy teczek osobowych nauczycieli akademickich stwierdzono, iż wszystkie tečky osobowe pracowników są podzielone na części A, B i C. W teczkach sprawdzono dokumenty wymagane przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika. W teczkach znajdują się aktualne zaświadczenia lekarskie, zaś wskazani do minimum kadrowego nauczyciele akademicy odbyli szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. **W większości analizowanych teczek stwierdzono brak dyplomów o uzyskaniu stopni bądź tytułów naukowych. Zamiast wspomnianych dokumentów w teczkach znajdują się jedynie stosowne zaświadczenia wystawione przez Uniwersytet Warszawski lub Centralną Komisję ds. Stopni i Tytułów Naukowych.**

Ponadto stwierdzono, iż w teczkach osób stanowiących minimum kadrowe dla ocenianego kierunku, do aktów mianowania oraz umów o pracę sporządzonych przed dniem wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym **nie zostały** przygotowane stosowne aneksy, na mocy których dostosowano dokumenty dotyczące

nawiązania stosunków pracy do brzmienia tej ustawy, zgodnie z art. 264 ust. 8. Brak w nich bowiem informacji o podstawowym miejscu pracy– Uniwersytecie Warszawskim. W aktualnie zawieranych umowach o pracę oraz aktach mianowania taka informacja jest już zamieszczana.

Poza tym w Dziale Spraw Pracowniczych przechowywane są aktualne oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego sporządzone wg wzoru załączonego do uchwały nr 828/2008 Prezydium PKA z dnia 27 listopada 2008 r. w sprawie kryteriów oceny spełnienia wymagań w zakresie minimum kadrowego, które zostały przedstawione podczas wizytacji.

Kadra prowadząca zajęcia na kierunku historia sztuki UW ma bardzo wysokie kwalifikacje zawodowe. Warunek posiadania minimum kadrowego został spełniony z nadstatkiem. Zajęcia prowadzone są zazwyczaj przez specjalistów z danych dziedzin, rozwój kadry przebiega prawidłowo. Dokumentacja osobowa nauczycieli akademickich prowadzona jest zasadniczo poprawnie, zlikwidować należy jedynie drobne uchybienia.

Część V. Działalność naukowa i współpraca międzynarodowa

1. Ocena działalności naukowej

Działalność naukowa Instytutu Historii Sztuki UW koncentruje się na wszystkich działach tej dyscypliny. Pracownicy zajmują się dziejami sztuki od średniowiecza i Bizancjum po współczesność. W ostatnich trzech latach opublikowali oni łącznie 89 monografii i rozdziałów monografiach i 16 artykułów w czasopiśmie z listy ERIH. W tym samym czasie zorganizowano siedem konferencji naukowych, w tym jedną międzynarodową. Liczba publikacji nie jest imponująca, choć zwrócić trzeba uwagę na powstanie i rozwój serii poważnych monografii książkowych oraz serię wydawnictw źródłowych „Klasycy dziejów myśli o sztuce”. Ta druga inicjatywa wiąże się z tradycyjnym profilem badawczym Instytutu, nawiązującym do działalności prof. Jana Białostockiego. Od roku 2007 ukazały się w tej serii trzy książki, a dwie kolejne są w druku. Instytut wydaje też rocznik „Ikonotheke”, a także współredaguje czasopismo naukowe „Barok”. W obu periodykach regularnie publikowane są teksty powstające w oparciu o prace magisterskie, a niekiedy nawet seminaryjne studentów historii sztuki. .

2. Ocena studenckiego ruchu naukowego, w tym działalności kół naukowych oraz udziału studentów w badaniach naukowych

W Instytucie Historii Sztuki studenci mają możliwość działania w dwóch kołach naukowych. Działalność Koła Naukowego Studentów Historii Sztuki organizowana jest w trzech samodzielnych i tematycznych sekcjach: Sekcja Współczesna Koła Naukowego Studentów Historii Sztuki, Sekcja Nowożytna Koła Naukowego Studentów Historii Sztuki oraz Koło Naukowe Gender i Sztuka Moduł. Drugim kołem funkcjonującym w Instytucie jest Koło Naukowe Popularyzatorów Architektury Stolicy Pasaż. W ramach przeprowadzanej wizytacji odbyło się spotkanie z przedstawicielami Koła Naukowego Studentów Historii Sztuki. Środki finansowe koła naukowe pozyskują głównie od Władz Instytutu lub Wydziału. Dodatkowo organizacje mogą pozyskiwać środki finansowe pochodzące ze źródeł ogólnouczelnianych – Rady Konsultacyjnej Kół Naukowych oraz Samorządu Studentów UW. Do głównych przedsięwzięć koła naukowego należy realizowanie projektów mających na celu wykorzystanie zdobytej wiedzy teoretycznej w praktyczny sposób, głównie poprzez organizowanie wyjazdów terenowych, objazdów i konferencji naukowych. Studenci działalność w kole traktują jako uzupełnienie programu studiów oraz przygotowanie do zawodu. Dzięki zaangażowaniu opiekuna i pomocy innych nauczycieli akademickich raporty z przeprowadzonych badań są publikowane w roczniku *Rerum Artis*. W roczniku publikowane są również prace seminaryjne oraz fragmenty prac magisterskich studentów. W roku ubiegłym koło naukowe przy współpracy z Władzami Instytutu zorganizowało ogólnopolską konferencję studencko-doktorancką *Między formą a ideologią. Architektura polska XX w.* W konferencji udział wzięli studenci i doktoranci z całego kraju, którzy w odpowiednich blokach przedstawiali swoje referaty. Na uwagę zasługuje fakt, iż mimo olbrzymich problemów lokalowych Instytutu Historii Sztuki, Władze wygospodarowały przestrzeń użytkową przeznaczoną na przeprowadzanie wystaw prac studentów kierunku. Członkowie koła wyrażają chęć podjęcia funkcjonującej w latach ubiegłych w Instytucie praktyki, w ramach której studenci dokonywali digitalizacji zbiorów należących do Instytutu Historii Sztuki. Studenci uważają, że dzięki wykonanej przez nich pracy Instytut wzbogaciłby się o źródła wykorzystywane do materiałów niezbędnych do przeprowadzenia zajęć dydaktycznych (pokazy slajdów). Dodatkowo studenci uzyskaliby umiejętności przydatne w przyszłej pracy zawodowej. Należy zwrócić uwagę, iż większość studentów historii sztuki czynnie bierze udział w projektach organizowanych przez koła naukowe. Część studentów wizytowanego kierunku stara się samodzielnie publikować prace w tematycznych blogach czy czasopismach otwartej krytyki.

Załącznik Nr 6 – Działalność naukowa jednostki

3. Ocena współpracy międzynarodowej, w tym wymiany studentów i kadry naukowo-dydaktycznej

Współpraca międzynarodowa Instytutu Historii Sztuki opiera się głównie na indywidualnych kontaktach pracowników. W ramach własnego zaangażowania badawczego współpracują oni przy realizacji czterech międzynarodowych projektów, wyjeżdżają też na wykłady i pobyty studyjne. Wymiana studentów odbywa się w ramach programu ERASMUS do ośrodków akademickich w Belgia, Dania, Francja, Hiszpania, Niemcy, W. Brytania, Włochy i na Węgrzech. W latach 2008-2010 z IHS UW wyjechało 39 studentów, a przyjechało 4. Współpracę naukową i dydaktyczną Instytutu Historii Sztuki uznać należy za średnio rozwiniętą i intensywną.

Załącznik Nr 7 – Wykaz tematów prac naukowych i dydaktycznych realizowanych wspólnie z ośrodkami zagranicznymi

Instytut Historii Sztuki UW prowadzi badania naukowe na wysokim poziomie merytorycznym. Pracownicy mają znaczący dorobek badawczy. Prowadzona jest umiarkowana wymiana międzynarodowa i indywidualne zaangażowanie w międzynarodowe projekty naukowe.

Część VI. Baza dydaktyczna.

1. Ocena dostosowania bazy dydaktycznej

Instytut Historii Sztuki mieści się na głównym kampusie Uniwersytetu, w gmachu porektorskim. W swojej siedzibie dysponuje jedną salą wykładową na ok. 35 osób, dwiema salami seminaryjnymi (na ok. 15 i 20 osób), 6 gabinetami dla pracowników i doktorantów, pomieszczeniem Archiwum Przezroczy i salką poczekalni studenckiej. Ogólna pow. użytkowa Instytutu wynosi 550 m², z czego pokoje pracowników i sale dydaktyczne zajmują 236 m², zaś inne pomieszczenia i ciągi komunikacyjne 314 m². W pomieszczeniach i na korytarzach panuje niebywała ciasnota. W sekretariacie poza pracownikami właściwie nikt więcej się nie mieści, tak więc załatwianie spraw studenckich i pracowniczych jest utrudnione. Pracownicy przychodzą do Instytutu na zmianę, by umożliwić przeprowadzanie konsultacji ze studentami. Część zajęć odbywa się w lepszych warunkach w salach Starego BUW-u, ale ćwiczenia i seminaria zlokalizowane są w siedzibie Instytutu. W lecie w zapelnionych salach nie ma czym oddychać, w zimie wiatr wieje przez nieszczelne okna. Instalacja grzewcza stale się zatyka, powodując drastyczny spadek temperatury. Podobnie nieremontowana instalacja kanalizacyjna i elektryczna stale grożą awariami. Biblioteka IHS, licząca ponad 32.000 woluminów, funkcjonuje od lat w kuriozalnych warunkach, na trzech kondygnacjach, rozproszona w wielu małych pomieszczeniach i zakamarkach gabinetów, z

utrudnionym dostępem do prowizorycznych regałów. W bibliotece znajduje się wiele publikacji dawnych, a także nowoczesnych reprintów o dużych formatach (reprinty kodeksów średniowiecznych, wzorników architektonicznych, teki graficzne). Noszenie tych pomocy naukowych po piętrach Instytutu przerasta możliwości bibliotekarek. Windy towarowej zaś w obecnej strukturze lokalowej i stanie konstrukcyjnym budynku zamontować nie można. Ze względu na skromną powierzchnię czytelni (10 stanowisk) korzystanie z większych woluminów przez czytelników jest bardzo ograniczone, w związku z czym prowadzący odnośne zajęcia od dłuższego czasu nie polecają już tych pozycji studentom (mimo że powinny być ważnym elementem wzbogacającym zajęcia). W czytelni stworzono dwa stanowiska komputerowe dla studentów, większą ich liczbę wyklucza metraż pomieszczenia i stan instalacji. Z tych też powodów IHS był kilka lat temu wśród pionierów na kampusie uczelni w zakresie dostępu bezprzewodowego pracowników i studentów do internetu. Uzupełnieniem bazy bibliotecznej dostępnej studentom (oprócz innych bibliotek zakładowych UW i biblioteki głównej) jest możliwość korzystania z biblioteki IS PAN na zasadzie wypożyczania międzybibliotecznego. Instytut nie dysponuje żadnym dostępem dla niepełnosprawnych. Zabytkowa klatka schodowa (jedyna), wąski korytarz uniemożliwiają konstrukcję udogodnień dla nich. Historia sztuki ma swoją specyfikę w praktyce dydaktycznej. Wiążą się z nią m.in. użytkowanie telewizorów i projektorów (każda sala dydaktyczna musi być w niej i w ekrany wyposażona), fotografowanie i skanowanie. Mogąc przeznaczyć na liczące kilkaset tysięcy przeszroczony archiwum tylko b. małe pomieszczenie, szereg takich funkcji trzeba było rozproszyć w i tak przeciążonych funkcjonalnie gabinetach. Sale dydaktyczne w Instytucie są wyposażone w podstawowy sprzęt audiowizualny, jednak wobec ciasnoty, awarii instalacji elektrycznej, jego działanie jest często utrudnione. Lepsze warunki dydaktyczne zapewnione są tylko w dwóch salach wykładowych (na 60 i 45 osób) na I p. starej biblioteki UW [BUW], do których IHS ma pierwszeństwo w użytkowaniu od 2005 r., dzięki ogromnemu wkładowi finansowemu z własnych środków pozabudżetowych w tę inwestycję. Infrastruktura w tychże salach liczy sobie już jednak 7 lat, i zwłaszcza osprzęt komputerowy jest tam przestarzały i coraz częściej odmawia posłuszeństwa. Sytuacja lokalowa Instytutu, punktowana już podczas poprzedniej wizytacji PKA, a wcześniej UKA, jest bardzo niedobra i nie zapewnia ani warunków do prowadzenia badań, ani do prowadzenia dydaktyki.

2. Opinia studentów na temat obiektów dydaktycznych, socjalnych i sportowych

Baza socjalna Instytutu Historii Sztuki znajduje się na głównym kampusie UW, dzięki czemu część spraw dotyczących pobytu studentów na uczelni jak punkt gastronomiczny, ławki i krzeselka, automaty z napojami kluby studenckie, akademiki jest zabezpieczona przez kampus. Natomiast ciasnota w siedzibie Instytutu powoduje, że na korytarzach właściwie nie można postawić ławek, nie mówiąc o stolikach, czy automatach z napojami. Budynek nie jest przystosowany dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Brak w nich wind, podjazdów oraz specjalnych poręczy. Zajęcia dydaktyczne wizytowanego kierunku odbywają się w dwóch budynkach: starym budynku biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego oraz w budynku Instytutu Historii Sztuki. Na podstawie porozumienia z Władzami Uniwersytetu sale w dawnym budynku BUW udostępniane są Instytutowi na zasadzie „pierwszeństwa” użytkowania (porozumienia na określony czas). W pierwszym z wymienionych budynków studenci mogą korzystać tylko z dwóch sal wykładowych mieszczących ok. 45 i 60 osób. Budynek ten jest w pełni przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Budynek Instytutu, w którym odbywa się większość zajęć, nie jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych (brak specjalistycznej windy, brak właściwego oznaczenia sal, sekretariatu Instytutu, toalet oraz brak możliwości dotarcia przez studentów z dysfunkcjami ruchowymi do większości pomieszczeń). Instytut dysponuje jedną salą wykładową (na ok. 35 osób) oraz dwiema salami seminaryjnymi (na ok. 15 i 20 osób). Według opinii studentów, niedopuszczalną sytuacją jest brak ogrzewania w salach dydaktycznych (budynek IHS), gdzie aby uczestniczyć w zajęciach w okresie zimowym, studenci są zmuszeni odbywać je w odzieży wierzchniej. Zdaniem studentów mimo podłączenia przenośnego grzejnika, zapewnienie komfortowych warunków nauki w trakcie zajęć jest niemożliwe ze względu na nieszczelne okna. Studenci zgodnie stwierdzili, iż mimo starań dydaktyków, przeprowadzanie prezentacji multimedialnych na zajęciach jest niemożliwe przez brak odpowiedniego zaciemnienia sali. Brak żaluzji, wertikali sprawia, że w salach jest zbyt jasno i prezentacje są nieczytelne dla studentów. W budynku Instytutu funkcjonuje również Biblioteka. Według opinii studentów, korzystanie ze zbiorów bibliotecznych jest znacznie utrudnione przez fakt, iż woluminy znajdują się w różnych pomieszczeniach Instytutu (gabinety pracowników naukowo – dydaktycznych, sale ćwiczeniowe).

Instytut Historii Sztuki posiada bazę lokalową nie spełniającą elementarnych warunków do prowadzenia zajęć i pracy naukowej. Sytuację tylko trochę polepsza kilka sal udostępnianych w Starym BUW-ie. Ciężkie warunki do pracy panują w Bibliotece. Zbiory nosić trzeba przez trzy kondygnacje, w czytelnicy jest jedynie 10 miejsc na 435 studentów! W opłakanym – i stale grożącym awarią – stanie jest instalacja, grzewcza i elektryczna. Studenci nie mają pomieszczenia do prowadzenia działalności samorządowej i spotkań kół naukowych.

Część VII. Sprawy studenckie.

1. Ocena spraw studenckich, w tym działalności samorządu i organizacji studenckich oraz współpracy z władzami uczelni

Samorząd Studentów Uniwersytetu Warszawskiego ma charakter ogólnouczelniany i wydziałowy. Samorząd funkcjonuje w oparciu o *Regulamin Samorządu Studentów Uniwersytetu Warszawskiego* zgodny z ustawą i statutem Uczelni, co potwierdza uchwała Senatu Uczelni, podjęta na podstawie art. 202 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. W czasie wizytacji przedstawiciele Samorządu nie przedstawili żadnej dokumentacji obrazującej działalność organizacji. Bieżąca działalność Samorządu ogranicza się głównie do reprezentowania studentów na posiedzeniach organu kolegialnego – Radzie Wydziału Humanistycznego. Studenci zapraszani są również na posiedzenia Rady Naukowej Instytutu. Według dokumentów dostarczonych przez administrację liczba studentów wchodzących w skład Rady Wydziału nie spełnia wymaganego przez ustawę min. 20 % udziału przedstawicieli studentów i doktorantów. Studenci stanowią ponad połowę składu orzekającego komisji stypendialnych. Brak jest informacji dotyczących kompleksowego opiniowania planów studiów i programów nauczania przez studentów. Samorząd nie posiada własnej siedziby. Samorząd nie posiada tablicy ogłoszeń. Mimo zakładki na stronie internetowej, informacje dotyczące m.in. składu Samorządu są nieaktualne.

2. Ocena systemu opieki materialnej i socjalnej oferowanej studentom wizytowanej jednostki

W wizytowanej jednostce system przyznawania świadczeń pomocy materialnej funkcjonuje w sposób prawidłowy. Decyzje w indywidualnych sprawach studenckich konstruowane są zgodnie z przepisami postępowania administracyjnego. Wypłata świadczeń odbywa się bez zbędnych opóźnień. Akty wewnętrzne dotyczące pomocy materialnej wywieszone są w określonych miejscach oraz dostępne są na stronie internetowej Instytutu i Wydziału. Zastrzeżenia budzi natomiast sposób powołania komisji stypendialnych. Nie została przedstawiona dokumentacja dotycząca delegowania przedstawicieli studentów do komisji

stypendialnej. Brak również pisma skierowanego do Władz Instytutu w sprawie przekazania uprawnień w związku przyznawaniem świadczeń pomocy materialnej, co niezgodne jest z obowiązkiem ustawowym wynikającym z art. 175 ust. 3 i art. 177 ust.1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

3. Opinie studentów prezentowane w czasie spotkania z zespołem oceniającym

W spotkaniu uczestniczyli studenci studiów stacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia kierunku historia sztuki w liczbie łącznie ok. 30 osób. Studenci wizytowany kierunek oceniają pozytywnie. Wybierając historię sztuki na Uniwersytecie Warszawskim większość uczestników spotkania kierowała się renomą Uczelni, a także faktem, że Warszawa stanowi jeden z największych ośrodków kulturalnych w Polsce. Większość studentów studiów pierwszego stopnia zamierza kontynuować naukę na studiach drugiego stopnia w IHS UW. W opinii studentów, nauczyciele akademicy są dobrze przygotowani do zajęć, a większość dydaktyków prowadzi zajęcia przy użyciu prezentacji multimedialnych. Studenci zwrócili uwagę na formę prowadzenia konwersatoriów. W ich opinii, konwersatoria prowadzone są w formie wykładu, w czasie których nie mają możliwości przedyskutowania danego zagadnienia. Studenci w czasie spotkania podnieśli również problem związany z przeprowadzeniem zajęć dydaktycznych w terenie. Studenci uważają, że zajęcia terenowe powinny być prowadzone przez doświadczonych dydaktyków, posiadających kompleksową wiedzę z zakresu architektury i historii sztuki. Obecnie zajęcia terenowe prowadzone są głównie przez doktorantów, przez co poziom prowadzonych wykładów terenowych jest niezgodny z oczekiwaniami studentów. Zdaniem studentów należałoby również wzbogacić program studiów o przedmioty związane ze sztuką i kulturą współczesną, aby studenci mogli lepiej przygotowywać się do przyszłego zawodu. Wśród poruszonych tematów pojawiła się kwestia funkcjonowania dziekanatu oraz sekretariatu Instytutu. Studenci stwierdzili, iż obsługa spraw studenckich nie działa zbyt dobrze, głównie pod kątem podejścia pracowników administracyjnych do studentów oraz terminowości rozstrzygania indywidualnych spraw studenckich. Studenci uważają, że Władze Instytutu powinny podjąć działania mające na celu lepsze poinformowanie studentów o terminach i sposobie rejestracji na przedmioty, korzystania z platformy USOS, zasad funkcjonowania punktacji ECTS, czy bieżące powiadamianie o odwołanych zajęciach. Studenci pozytywnie oceniają program praktyk studenckich, głównie dzięki zagwarantowanej swobodzie wyboru instytucji, w jakich mogą odbywać praktyki. Studenci zwrócili jednak uwagę na dość późną informację o terminie odbywania praktyk terenowych w okresie wakacyjnym. Brak dokładnie określonego terminu

praktyk powoduje, że studenci nie mogą podjąć pracy sezonowej w okresie wakacyjnym. W czasie spotkania studenci wielokrotnie zwracali uwagę na bardzo złe warunki panujące w budynku Instytutu Historii Sztuki. Według studentów Uczelnia powinna zagwarantować studentom naukę w komfortowych warunkach. Studenci, mimo iż wiedzą o trudnej sytuacji materialnej Instytutu, uważają, że Uniwersytet Warszawski jako lider wśród polskich uczelni wyższych powinien w większym stopniu zadbać o infrastrukturę dydaktyczną.

Na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego działa Samorząd Studencki i koła naukowe. Mimo bardzo złych warunków lokalowych Instytutu Historii Sztuki, studenci pozytywnie oceniają pracę dydaktyczną nauczycieli akademickich. Chwalą sobie wysoki poziom większości prowadzonych wykładów i zajęć dydaktycznych, podkreślając że mają możliwość zdobycia wiedzy przekazywanej przez najlepszych wykładowców z zakresu historii sztuki. Zaleca się zwrócenie uwagi na problemy poruszane przez studentów podczas zorganizowanego spotkania dotyczące praktyk terenowych i funkcjonowania administracji Wydziału.

Część VIII. Dokumentacja toku studiów

Dokumentacja przebiegu studiów prowadzona jest przez Dziekanat Wydziału Historycznego oraz sekretariaty poszczególnych instytutów. Analizie dokumentacji poddano w szczególności: album studentów, księga dyplomów, protokoły egzaminu dyplomowego teczki osobowe studentów, indeksy oraz karty i protokoły egzaminacyjne.

Album studenta – jest prowadzony w Uczelni centralnie w formie elektronicznej i zawiera wszystkie wpisy zgodnie z wymaganiami § 9 ust. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów.

Księga dyplomów – podobnie jak album studenta prowadzona jest jedna księga dyplomów dla wszystkich absolwentów Uczelni. Do księgi dokonuje się wpisów zgodnie z wymaganiami § 11 ust. cytowanego rozporządzenia. W trakcie wizytacji ustalono, iż od bieżącego roku numer dyplomu stanowi liczbę porządkową.

Przebieg studiów jest dokumentowany w protokołach zaliczenia przedmiotu, kartach okresowych osiągnięć studenta oraz indeksach, w których stwierdzono następujące uchybienia:

- w *protokołach zaliczenia przedmiotu – stosowanie ocen niezgodnych z § 24 regulaminu studiów (np. w protokole z zaliczenia przedmiotu „Historia sztuki nowożytnej – powszechnej*
- *ćwiczenia” oceny 4- czy przedmiotu „Historia sztuki nowożytnej” oceny 3=)*,

- *protokoły zaliczenia przedmiotu – prowadzone są w sposób niejednolity w ramach całego Wydziału, pomimo udogodnień związanych z funkcjonowaniem programu USOS, na poziomie Dziekanatu oraz Instytutu w obiegu są różne wzory tych dokumentów.*
- *wskazane jest uzupełnienie w indeksach i kartach okresowych osiągnięć studenta wpisów dotyczących punktacji ECTS,*
- *ponadto zaleca się dostosowanie nazwy tj. „karta egzaminacyjna” do terminologii obowiązującej w rozporządzeniu.*

W trakcie wizytacji analizie poddano losowo wybrane teczki studentów, tj: nowo przyjętych, powtarzających rok, przebywających na urlopie, skreślonych z listy studentów, absolwentów, osób przeniesionych z innej uczelni. W aktach osobowych studentów znajdują się dokumenty wymagane od kandydatów na studia, dokumenty postępowania kwalifikacyjnego stanowiące podstawę do podjęcia decyzji o przyjęciu na studia, dokumenty związane z procesem immatrykulacji, przebiegu studiów i jego zakończenia.

W dokumentacji stwierdzono następujące uchybienia:

- *brak formalnej decyzji w teczkach studentów urlopowanych – udzielenie urlopu odbywa się poprzez umieszczenie wyrazu „zgoda” na przedmiotowym podaniu studenta.*

Dyplomy i suplementy są sporządzane i wydawane absolwentom w terminie określonym w § 12 cyt. rozporządzenia tj. w terminie 30 dni od dnia złożenia egzaminu dyplomowego. Sugeruje się stosowanie w ww. dokumentach formy mianownika w odniesieniu do wpisywanego wyniku studiów i uzyskanego tytułu zawodowego.

Dokumentacja zasadniczo prowadzona jest zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie określenia dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 224, poz. 1634). Decyzje wydawane w indywidualnych sprawach studenckich spełniają wymagania określone w Art. 207 Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym. W zakresie wykazanych uchybień podjąć należy działania naprawcze.

Część IX. Podsumowanie.

1. Ocena spełnienia standardów jakości kształcenia.

Tabela nr 5.

Część raportu	Nazwa standardu	Ocena spełnienia standardów				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
Cz. II	Struktura kwalifikacji absolwenta		X			

Cz. II	Plany studiów i programy nauczania		X			
Cz. IV	Kadra naukowo-dydaktyczna		X			
Cz. II	Efekty kształcenia		X			
Cz. V	Badania naukowe		X			
Cz. III	Wewnętrzny system zapewnienia jakości			X		
Cz. VI	Baza dydaktyczna					X
Cz. I, VII	Sprawy studenckie			X		
Cz. I, IV, VIII	Kultura prawna uczelni i jednostki			X		
Cz. I, II, III	Kontakty z otoczeniem		X			
Cz. II, V	Poziom umiędzynarodowienia			X		

Prowadzona w Instytucie Historii Sztuki UW dydaktyka jest na wysokim poziomie. Poprawić należy jedynie zbyt lakoniczne i zdawkowe recenzje prac dyplomowych, które nie uległy zmianie od poprzedniej wizytacji. Zważywszy na potencjał intelektualny Instytutu możliwa jest dalsza intensyfikacja działalności naukowej. Trzeba jednak podkreślić, że od poprzedniej wizytacji rozwinęła się działalność wydawnicza (dwie serie książkowe monografii tekstów źródłowych), zorganizowano też szereg ważnych konferencji naukowych. Prawdziwym problemem są nadal warunki lokalowe Instytutu. Baza nie uległa zmianie od ostatniej wizytacji, natomiast pogorszył się stan techniczny budynku. Do wielkiej ciasnoty pomieszczeń dydaktycznych i pracowniczych doszły awarie instalacji elektrycznej, grzewczej i wodno-kanalizacyjnej.

Przewodniczący Zespołu Oceniającego

prof. dr hab. Wojciech Bałus